

1901/11 від 13.04.2023

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Вступне фахове випробування для навчання за освітньо-кваліфікаційним ступенем магістр спеціальності 035 «Філологія», спеціалізації 035.034 «Слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша – російська», освітньо-професійної програми «Слов'янська філологія, створення текстового контенту та креативне письмо» проводиться відповідно до «Правил прийому до Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна на 2023/2024 навчальний рік». Вступним випробуванням зі слов'янської філології для вступників, які мають право на такий іспит згідно із зазначеними Правилами, є письмовий іспит.

Тривалість вступного іспиту в магістратуру – 4 астрономічні години.

Екзамен проводиться дистанційно в онлайн режимі за допомогою платформ ZOOM / SKYPE /GOOGLE MEET за погодженням з абітурієнтом.

Абітурієнти, які без поважних причин не з'явилися на вступний екзамен у зазначений за розкладом час, до наступного вступного випробування в конкурсі не допускаються.

Метою вступного іспиту є виявлення рівня знань зі слов'янської філології, наявності навичок і вмінь з фаху відповідно до затвердженої програми вступних випробувань, яка за змістом і обсягом включає навчальний матеріал підготовки фахівців за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти. Іспит передбачає письмові відповіді вступника на питання теоретичного характеру зі слов'янської філології.

На екзамені зі слов'янської філології вступники до магістратури мають продемонструвати:

знання:

- сутності, становлення й етапів розвитку слов'янської філології в її взаємозв'язках з історією, особливостями буття слов'янських народів, їх культурою, в тому числі писемністю;
- про лексичні, фонетичні, граматичні ознаки праслов'янської мови, про відображені в ній матеріальні й духовні цінності давніх слов'ян, а також про літературні мови, мікротови і діалекти сучасних слов'янських народів;
- системних відомостей про літературну мову, що вивчається, особливостей її формування, ознак та функцій;
- закономірностей історичного розвитку та сучасних особливостей мовних явищ, належних до різних рівнів мови, – лексики, фонетики, морфеміки, словотвору, морфології, синтаксису, а також мовних норм, у тому числі орфографічних, пунктуаційних та стилістичних;
- основних періодів розвитку слов'янських літератур від давнини до XXI сторіччя, еволюції напрямків, жанрів і стилів, творчості чільних представників літератури та художньо-стильових явищ;

– основних понять, базових теорій та концепцій обраної філологічної спеціалізації, необхідних для професійного висвітлення питань мовознавства і літературознавства.

уміння:

- практично застосовувати набуті теоретичні знання зі слов'янської філології;
- володіти орфоепічними, лексичними, фразеологічними, словотвірними, морфологічними, синтаксичними, орфографічними, пунктуаційними та стилістичними нормами мови, що вивчається;
- аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють;
- розпізнавати істотні ознаки мовних явищ, описувати їх властивості; групувати й класифікувати мовні явища, встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між ними;
- аналізувати й інтерпретувати твори художньої літератури й усної народної творчості, визначати їхню художньо-стильову специфіку й характеризувати ідейно-тематичні особливості та місце в літературному процесі;
- здійснювати лінгвістичний та літературознавчий аналіз текстів різних жанрів і стилів, маючи критичний погляд на мовні та літературні явища з урахуванням сучасних підходів до їхнього аналізу;
- створювати власні висловлення; логічно й послідовно викладати думки та формулювати відповідні висновки.

ОПИС ПРОГРАМИ

Програма вступних випробувань зі слов'янської філології для вступників до Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна для навчання за другим (магістерським) рівнем вищої освіти спеціальності 035 «Філологія», спеціалізації 035.034 «Слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша – російська», освітньо-професійної програми «Слов'янська філологія, створення текстового контенту та креативне письмо» складена на основі навчального плану Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна за спеціальністю 035 «Філологія», спеціалізації 035.034 «Слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша – російська».

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Славістика

Слов'янська філологія як наука і навчальна дисципліна. Філологія як комплекс лінгвістичних і культурно-історичних дисциплін

Філологія в античному світі. Філологія в середньовіччі. Філологія в наші дні.

Слов'янська філологія як галузь філологічних знань. Об'єкт та предмет слов'янської філології. Основні тенденції розвитку слов'янських мов та літератур XI-XXI ст.

Слов'янські народи та їх мови. Відображення у мові давніх слов'ян їх матеріальної і духовної культури. Політична та етнографічна карта слов'янського світу

Класифікація слов'янських мов. Східнослов'янські мови. Генетична спорідненість слов'янських мов. Слов'янські мови в складі індоєвропейської сім'ї мов. Старослов'янська мова. Праслов'янська мова. Періодизація історії праслов'янської мови. Діалектне членування праслов'янської мови. Відображення у мові матеріальної і духовної культури давніх слов'ян. Політична та етнічна карта слов'янського світу, слов'янські мови та їх характеристика, славістичні центри у світі.

Мовознавство

Літературна мова; її відмінність від розмовної мови та мови художньої літератури.

Фонетика. Фонологія. Орфоепія. Історична фонетика

Предмет та завдання фонетики. Ознаки голосних звуків. Основи артикуляційної класифікації голосних звуків. Голосні звуки та фонеми сучасної російської мови у порівнянні з українською мовою. Становлення системи голосних (вокалізму) російської мови, починаючи з епохи падіння редукованих. Ознаки приголосних звуків. Основи артикуляційної класифікації приголосних звуків. Приголосні звуки та фонеми сучасної російської літературної мови у порівнянні з українською мовою. Становлення системи приголосних (консонантизму) російської мови, починаючи з епохи падіння редукованих голосних. Поняття акання та історія його виникнення (час, ареал, причини появи, наслідки для системи голосних та приголосних). Помірне акання як особливість російської літературної мови. Основи акустичної класифікації звуків.

Склад як суперсегментна фонетична одиниця. Підстави складоподілу; види складів. Поняття про наголос. Типи наголосу. Інтонація як суперсегментний фонетичний засіб. Поняття про інтонаційну конструкцію.

Предмет фонології. Фонема та звук. Функції фонем. Сильна та слабка позиція фонем. Поняття про чергування (альтернацію) звуків. Чергування позиційні та непозиційні.

Орфоепія; правила вимови звуків у різних позиціях; поєднань звуків; окремих граматичних форм; окремих звуків в іншомовних словах тощо. Допустимі варіанти вимови; причини відхилення від вимовних норм. Орфоепічні словники та довідники.

Лексикологія. Лексикографія. Фразеологія

Лексичне значення слова; його узагальнювальний характер. Слово та поняття. Компоненти лексичного значення слова. Поняття про прагматику та конотацію. Типи лексичних значень, що визначаються ставленням до позначуваного об'єкта і на підставі комбінованих властивостей.

Багатозначність. Способи перенесення найменувань. Семантична структура багатозначного слова (відношення між лексико-семантичними варіантами).

Тлумачні словники; їх види за обсягом словника, поданням багатозначності тощо. Типи тлумачення лексичних значень. Структура словникової статті.

Парадигматичні відношення в лексиці. Поняття про лексико-семантичну групу. Концепція синонімів; типи синонімів. Синонімічні словники. Антоніми як лексико-семантична категорія мови. Типи антонімічних відношень. Антонімічні словники; принципи тлумачення антонімів. Лексичні омоніми. Причини появи омонімів у мові (джерела омонімії). Словники омонімів. Концепція паронімів. Паронімічні словники.

Синтагматичні відношення в лексиці. Словники сполучуваності.

Функціональні стилі, підстави для їх виділення. Марковані щодо стилів лексико-фразеологічні, морфологічні та синтаксичні засоби мови. Членування лексики відповідно до її функцій за ступенем «зниженості» («піднесеності»), за емоційно-оцінною ознакою та конотативними властивостями. Стилiстично нейтральна лексика. Лексика з погляду сфери її вживання. Діалектизми. Ознаки розмежування професіоналізмів та термінів; жаргонної, арготичної лексики та просторіччя. Словники лінгвістичних та літературознавчих термінів. Застарілі слова. Їхнє розмежування за ступенем архаїзації, причини архаїзації. Історизми та власне архаїзми. Історичні словники. Власне неологізми та okazіоналізми. Неологізми нашого часу. Словники нових слів. Лексика з погляду її походження. Поняття споконвічної лексики. Запозичені слова; основи різних класифікацій запозичень. Характерні ознаки інтернаціоналізмів. Активізація процесу запозичення в наші дні. Словники іншомовних слів; етимологічні словники. Церковнослов'янізми в складі сучасної російської літературної лексики.

Фразеологічні одиниці української і російської мови. Різні критерії виділення фразеологічних одиниць, різний обсяг фразеологічного матеріалу. Фразеологічна одиниця у співвідношенні зі словом та вільним словосполученням. Фразеологічні словники та довідники.

Морфеміка. Словотвір

Морф і морфема. Класифікація морфем. Ознаки різних типів морфем. Теоретичне та практичне значення морфеміки. Російська та українська мови як мови синтетичного ладу. Характеристика флексії, префікса, кореня, суфікса, постфікса. Основа слова. Словотвірні та формотвірні (граматичні) суфікси. Незначущі сегментні елементи, їх статус та назви (терміни).

Процедура морфемного аналізу, методи похідності та залишкового членування. Похідні та непохідні слова (основи). Словозміна, формотворення та словотвір.

Синхронічний словотвірний аналіз, його відмінність від діахронічного. Наукові поняття: мотивувальне слово, мотивоване слово, відношення мотивації, твірна основа, морфонологічні зміни у твірній основі, словотвірний формант, словотвірне значення, словотвірний тип.

Словотвірний тип як одиниця опису словотвору. Словотвірне значення, його відмінність від лексичного значення слова та граматичного значення. Поняття внутрішньої форми слова. Пізнавальна цінність поняття «словотвірне значення» для оволодіння мовою як системою.

Поняття словотвірного гнізда, вершини словотвірного гнізда. Відмінність словотвірного гнізда від кореневого, лексичного. Словотвірні словники, їх завдання.

Морфологічні способи словотвору простих слів. Неморфологічний словотвір. Способи творення складних слів. Абревіація та її види. Дери́вація лексична та синтаксична.

Порівняльна характеристика морфемного та словотвірного аналізу: подібності та відмінності в цілях, методах, процедурах та результатах.

Морфологія. Історична морфологія

Предмет морфології. Граматичне значення, засоби та способи його вираження. Словоформа. Морфологічна парадигма, типи парадигм. Морфологічні категорії. Словозмінні та несловозмінні категорії. Частини мови. Принципи виділення частин мови. Слова самостійні та службові. Явище перехідності в системі частин мови.

Іменник як частина мови. Характеристика лексико-граматичних розрядів іменників (власні, загальні; конкретні, абстрактні, збірні та речовинні; істоти та неістоти). Характеристика морфологічних категорій іменника. Рід іменників як незмінна категорія. Іменники спільного роду. Число іменників як словозмінна категорія. Співвідносність форм та значень однини та множини в конкретних іменників, засоби творення форм множини. Категорія відмінка. Основні значення відмінків. Типи відмін іменників. Становлення системи відмінювання іменників в історії російської мови.

Прикметник як частина мови. Особливості його морфологічних категорій; максимальний склад парадигми. Лексико-граматичні розряди прикметників, їх ознаки та значення для формотворення. Короткі форми якісних прикметників у сучасній російській мові, їх творення, граматичні особливості, синтаксичні функції, особливості значення та вживання. Взаємодія коротких та повних форм прикметників в історії російської мови. Творення синтетичних та аналітичних форм ступенів порівняння. Типи відмін прикметників у сучасній російській та українській мовах.

Займенникові слова щодо частин мови. Особливості займенникової семантики. Займенники-іменники як частина мови. Розряди займенників за значенням.

Числівник як частина мови та становлення цієї категорії в історії мови; морфологічні та синтаксичні ознаки числівників. Лексико-граматичні розряди числівників у традиційному розумінні цієї частини мови (граматичні ознаки, словозміна, поділ за складом). Обсяг числівника як частини мови.

Дієслово. Морфологічні категорії дієслова – словозмінні та несловозмінні. Парадигма дієслівної лексики (предикативні та непередикативні форми). Вид як класифікаційна категорія дієслова. Творення дієслів доконаного та недоконаного виду. Видова пара. Типи видових пар. Одновидові та двовидові дієслова. Способи дієслівної дії. Перехідні та неперехідні дієслова. Вплив переходності на парадигму дієслова. Категорія стану. Формальні характеристики та категоріальні значення дійсного, наказового та умовного способів; уживання їх у власному та переносному значеннях. Словозмінна категорія часу дієслова. Пряме та переносне вживання форм теперішнього, минулого і майбутнього часу. Формування видо-часової системи дієслова в історії російської мови. Словозмінна категорія особи дієслова. Безособові дієслова; їх форми та особливості синтаксичного функціонування. Дві основи дієслова. Класи дієслів. Ізольовані дієслова.

Дієприкметник як атрибутивна форма дієслова; граматичні ознаки (категорії) дієприкметника. Творення дієприкметників (основа, суфікси, обмеження у творенні). Дієприслівник як особлива форма дієслова. Граматичні ознаки (категорії) дієприслівників. Творення дієприслівників. Історія дієприкметникових форм у російській мові. Історія формування дієприслівника як особливої форми дієслова в російській мові.

Прислівник як частина мови. Означальні та обставинні прислівники. Передикативні прислівники.

Службові частини мови; їхня відмінність від самостійних. Непохідні (первинні) та похідні (вторинні) прийменники. Сполучники, їх значення; однозначні та багатозначні сполучники; розряди за будовою та функціями. Частина; основні розряди часток за значенням.

Синтаксис

Предмет та завдання синтаксису. Синтаксис як організаційний центр граматики. Конструктивність, семантичність, комунікативність, функціональність, системність синтаксису.

Сурядні та підрядні синтаксичні зв'язки, засоби їх вираження. Типи підрядного зв'язку (узгодження, керування, прилягання, іменне прилягання) та типи семантико-синтаксичних відношень (означальні, об'єктні, суб'єктні, обставинні, комплетивні). Класифікація словосполучень (за характером головного слова, за семантико-синтаксичними відношеннями, за формально-граматичними відношеннями тощо). Питання про передикативні та сурядні поєднання. Словосполучення як синтаксична одиниця. Відмінності словосполучення від речення та слова.

Просте речення як комунікативна одиниця. Аспекти вивчення простого речення в синтаксичній науці: традиційна формально-синтаксична концепція; структурно-семантична концепція; комунікативна граMATика. Основні наукові поняття теорії речення – «передикативність», «модальність», «темпоральність», «персональність», «комунікативна мета»,

«парадигма речення».

Принципи класифікації простих речень у шкільній та науковій граматиці. Обґрунтування принципу односкладності простих речень у традиційній граматиці. Подання цих речень у структурно-семантичній концепції та комунікативній граматиці. Поняття «модель речення». Система моделей речень у комунікативній граматиці як відображення роботи людської свідомості щодо категоризації дійсності в мовних формах. Ідея принципової двоскладності системно-мовної моделі речення, за можливої відмінності системно-мовної моделі та її контекстно-мовленнєвої реалізації. Означено-особові, узагальнено-особові, неозначено-особові, безособові, інфінітивні, іменні речення як контекстно-мовленнєві модифікації двоскладних моделей речень. Пасивні моделі як об'єктно-пасивні модифікації активних: семантична та стилістична специфіка пасивних речень.

Синтаксема – мінімальна синтаксична одиниця. Співвідношення понять «член речення» та «синтаксема». Функціональні типи синтаксем. Семантико-синтаксичні категорії простого речення: головні компоненти – суб'єкт (предикований компонент; підмет) і предикат (предикувальний компонент; присудок); розповсюджувачі – прислівні (придієслівні, приіменні, приад'єктивні) та синтаксеми-розповсюджувачі речення в цілому (детермінанти).

Актуальне членування речення. Його зв'язок із контекстом, словопорядком, логічним наголосом, інтонацією. Значення актуального членування для організації тексту. Основні функції порядку слів у російській та українській мові.

Поняття про ускладнене речення. Місце ускладненого речення в синтаксичній системі. Поняття вторинної предикативності. Поліпропозитивність ускладненого речення. Синтагматичне членування та комунікативне навантаження ускладнювальних компонентів. Граматичні ознаки ускладнювальних конструкцій. Однорідні члени речення. Граматичні ознаки однорідних членів; засоби зв'язку при однорідності; смислові відношення серед однорідних членів. Дієприкметниковий зворот як синкретичний компонент речення. Обґрунтування уточнення та відокремлення в науковому синтаксисі. Основні фактори та випадки відокремлення та уточнення означень та обставин. Речення з вставними та вставленими компонентами, граматичні ознаки вставності та вставленості. Звертання. Граматичні ознаки звертання.

Складне речення: граматична природа, структура, значення, засоби зв'язку; сурядність і підрядність у складному реченні. Сполучники сурядності та підрядності, їх відмінності, функціонування. Складносурядні речення в шкільному та науковому синтаксисі; принципи класифікації. Складнопідрядні речення, їх відмінність від складносурядних, принципи їх класифікації. Складнопідрядні речення розчленованої та нерозчленованої структури. Розчленовані складнопідрядні речення; принципи їх класифікації. Основні структурно-семантичні типи розчленованих складнопідрядних речень. Основні структурно-семантичні типи

безсполучникових складних речень. Роль інтонації та лексико-граматичних засобів зв'язку в безсполучниковому реченні. Питання про їх класифікацію. Призначення пунктуації. Принципи російської та української пунктуації. Розділові знаки та їх основні функції.

Літературознавство

Давньоруська література та література XVIII ст.

Фольклор як особливий вид мистецтва. Основні відмінності фольклору від літератури. Система жанрів фольклору.

Особливості давньоруської літератури, її періодизація. Жанри та стилі давньої літератури.

Література Київської Русі. «Повість минулих літ» як літературна пам'ятка (основні ідеї та їх художнє втілення, принципи побудови, особливості літописного оповідання; стиль монументального історизму та епічний стиль у зображенні світу та людини).

Ідейно-художня та жанрова своєрідність «Слова про похід Ігорів». Зв'язок «Слова...» із фольклором. Проблема авторства і часу написання пам'ятки.

Література XV століття. Творчість Єпіфанія Премудрого.

Література XVI століття. Виникнення публіцистики.

Нові тенденції в літературі XVII сторіччя. Зміни в жанровій системі. Особливості бароко у польській, українській, російській літературах.

Особливості розвитку слов'янських літератур доби Просвітництва. Творча спадщина Григорія Сковороди як зразок літератури «високого» бароко. Синтез у творах письменника традицій фольклору, української та європейських літератур. Барокові та просвітницькі тенденції стилю поета. Творчість Феофана Прокоповича.

Класицизм у слов'янських літературах. Класицизм як творчий метод, його естетичні засади та поетика. Система жанрів класицизму.

Сентименталізм як творчий метод. Особливості сентименталізму в українській та російській літературах.

Слов'янські літератури XIX ст.

Основні етапи розвитку літератури першої половини XIX ст. Співвідношення літературних напрямів та течій: класицизму, сентименталізму, романтизму та реалізму.

Передромантизм в українській, польській, російській літературах.

Історичні, соціально-психологічні та естетичні передумови формування романтизму. Романтизм як цілісна естетична система (ідеал і дійсність, характери та обставини, духовний світ романтичного героя та емпірика життя, герой та автор, «земне» та «небесне», слово та музика, жанрове та стильове новаторство тощо). Типологія та жанрова система романтизму. Романтизм у слов'янських літературах.

Основні етапи творчого шляху О. С. Пушкіна. Еволюція творчого методу. «Руслан і Людмила», «Полтава» як романтичні поеми. Роман у віршах О. С. Пушкіна «Євгеній Онегін». Провідні теми лірики Пушкіна 30-х рр. (любов, філософська лірика, цикл про призначення поета). О. С. Пушкін і А. Міцкевич: творчий діалог.

Лірика М. Ю. Лермонтова: основні етапи та логіка розвитку, провідні мотиви, особливості ліричного героя. «Демон» Лермонтова як філософська романтична поема. Демонічний герой у системі лермонтовської творчості. Образ Печоріна в системі персонажів роману «Герой нашого часу». М. Ю. Лермонтов і Т. Г. Шевченко.

М. В. Гоголь і Україна. Українські повісті Гоголя. Проблематика та принципи побудови збірки «Миргород». «Тарас Бульба» як «епізод епопеї» героїчного минулого українського козацтва. «Петербурзькі повісті» Гоголя як цикл; їхнє місце та значення в «петербурзькому тексті». «Мертві душі»: задум та його втілення, проблема жанру, композиція та поетика. Значення творчості Гоголя.

«Натуральна школа» та її роль у формуванні реалізму як літературного напрямку (поетика, принципи зображення, жанри). Формування реалістичного типу художньої свідомості: міра соціального детермінізму в мотивуванні концепції особистості, типологічне та індивідуальне, витоки діалогізму та психологізму в літературі.

Міжслов'янські літературні зв'язки у першій половині XIX століття.

Поява різних теоретико-естетичних платформ у слов'янських літературах другої половини XIX століття, оформлення їх у літературні напрямки та боротьба між ними. Полеміка про призначення мистецтва та позитивний «герой часу». Реалізм у слов'янських літературах.

Якісні зміни в літературі 1860–1870-х рр.: динаміка зміни типового «героя часу», трансформація жіночих образів; демократизація літератури; нова постановка проблеми народу; формування різних течій у реалізмі, особливості ідейно-художньої системи кожної з них; жанрові зміни в літературі; нові напрями та тенденції в російській поезії. Літературне народництво: загальна характеристика напрямку та творчості авторів, що склали його, зв'язок із традиціями демократичної літератури 60-х років, просвітницькі та пропагандистські тенденції.

Лірика Ф. І. Тютчева і О. О. Фета: теми, образи, своєрідність жанрової системи та творчого методу. Українські переклади лірики Тютчева і Фета.

Лірика М. О. Некрасова як система; основні принципи усвідомлення та зображення дійсності. Переосмислення повсякденності, побутового слова, традиційних поетичних тем та мотивів. Суб'єктні форми висловлювання авторської свідомості в ліриці Некрасова. Збагачення ліричної поезії за рахунок епічних та драматичних елементів. Створення нового типу ліричного вірша: подолання жанрового мислення, монтажна композиція та ліричне багатоголосся. Поеми Некрасова.

Системна єдність творчості І. О. Гончарова: типологічні особливості та жанрова поетика його романів. Зіткнення двох культурно-історичних укладів у романі «Звичайна історія». «Боротьба з романтизмом» та діалогічний конфлікт у романі. Роман-монографія «Обломов». Динаміка оцінок роману та його героя в критиці. «Стара правда» та «нова брехня» в романі «Обрив».

Загальна характеристика раннього періоду творчості І. С. Тургенєва. «Записки мисливця»: нова постановка та вирішення проблеми зображення народу в літературі, особливості антикріпосницького пафосу книги. Повісті 1850-х років – пошук нових жанрів, тем, ідей, ситуацій. Особливості проблематики та поетики тургенівського роману («Рудін», «Дворянське гніздо», «Напередодні», «Батьки та діти», «Дим», «Новина»). Внутрішня суть любовної колізії, специфіка героя, феномен «тургенівської дівчини».

Творчість М. Є. Салтикова-Щедріна. «Історія одного міста» – нові принципи осмислення та відтворення художньої реальності. Специфіка гротеску та жанрова поетика роману. Народ та влада в романі; внутрішній сенс галереї образів градоначальників. Принципи жанрової поетики романів «Господа Головлєви» та «Сучасна іділія». Специфіка жанрової поетики казок Салтикова-Щедріна.

Основні етапи творчості Ф. М. Достоевського Велике п'ятикнижжя: питання про системну єдність романів; ознаки та особливості поліфонічного роману; специфіка жанрової поетики та творчого методу Достоевського-романіста. Проблематика та поетика романів «Злочин і кара», «Ідіот», «Біси», «Підліток», «Брати Карамазови».

Загальна характеристика творчого шляху Л. М. Толстого: внутрішня єдність та етапи розвитку. Історіософія Л. Толстого та її відображення в структурі роману-епопеї «Війна та мир». Жанрові особливості роману-епопеї, поєднання в ньому епосу єднання та роману-потoku. «Анна Кареніна»: соціально-суспільна та філософсько-етична проблематика роману. Принцип «зчеплення думок» у структурі роману та особливості його жанрової поетики. Перелом у світогляді Л. Толстого (1879–1882 рр.) та його відображення у творчості. Роман «Воскресіння»: проблематика, нові принципи зображення життя.

Творчість А. П. Чехова. Новаторство чеховської прози: гносеологічні аспекти зображення, модифікації конфлікту «відкриття» («прозріння»), адогматизм, об'єктивність авторської позиції та ліризація прози, розмивання жанрових та родових кордонів, роль системи деталей, образів-символів. Новації драматургії Чехова: епізація драми, децентралізація конфлікту, переміщення динаміки з подієвого ряду на внутрішню психологічну дію; роль ліричного початку, психологічний підтекст; нові принципи побудови монологів, діалогів, організації сцени тощо.

Російсько-українські літературні зв'язки у літературі другої половини XIX століття. Російський реалізм у загальнослов'янському літературному контексті.

Літературно-критичні статті І. Франка, присвячені творчості І. Тургенєва, Ф. Достоевського, Л. Толстого, М. Салтикова-Щедріна, А. Чехова.

***Слов'янські літератури кінця XIX – початку XX ст.
(1890 – початок 1920-х років)***

Загальна характеристика літературного процесу кінця XIX – початку XX століття (1890-ті – початок 1920-х років). Проблема кризи реалізму в критиці рубежу століть. Створення філософської та естетичної бази для виникнення нереалістичних течій у літературі та мистецтві кінця XIX – початку XX століття. Ідея синтезу мистецтв. Вивчені та дискусійні аспекти літературного розвитку «срібного віку». Генезис, філософсько-художні основи, етапи розвитку та типологія символізму в слов'янських літературах. Актуальні проблеми вивчення символізму в сучасному літературознавстві. Складність і своєрідність розвитку української та російської літератур наприкінці XIX – на початку XX ст. Різноманітність літературних течій та угруповань.

Неоміфологізм у слов'янських літературах. Символістський роман-міф. Багатозначність, інтертекстуальність образів, жанротворча та концептуальна роль символічних сюжетних ситуацій та мотивів.

Поезія символістів. Становлення та еволюція художньої системи О. Блока. Проблематика та міфопоетика лірики та ліричних драм. Еволюція світогляду та художньої системи А. Білого. Проблематика та поетика лірики різних періодів творчості. Становлення ліричної прози. Автобіографічна проза та мемуари.

Акмеїзм. Суперечка акмеїзму із символізмом. Проблематика та поетика лірики М. Гумільова, А. Ахматової, Й. Мандельштама.

Футуризм. Типологія та теоретичні основи футуризму. Маніфести, поетика, словотворчість, жанрова система.

«Новоселянська поезія». Соціально-філософські, релігійні, міфологічні та фольклорні витоки, проблеми, образи та мотиви.

Синтетизм творчого методу Л. Андрєєва (сполучення принципів реалізму, символізму, експресіонізму, імпресіонізму тощо). Становлення та розвиток жанрової системи прози. Становлення та жанрова типологія драматургії Андрєєва. Теорія драми «панпсихе» та її реалізація у творах 1911–1916 рр.

Художня система І. О. Буніна. Лірична та ліро-епічна проза. Неприйняття Буніним Жовтневої революції («Окаянні дні») та еміграція. Концепція любові в повісті «потоку свідомості» «Мітіна любов» та «книжці підсумків» «Темні алеї». Концепція світу та людини в лірико-філософському феноменологічному романі «Життя Арсеньєва». Бунін та модернізм.

Художня система М. Горького. Проза Горького 1890-х років: зв'язок із традиціями критичного реалізму та романтизму, ставлення до модернізму. Функції образів-символів,

інтертексту, притчевого та легендарного початків у оповіданнях та ліричних мініатюрах Концепція особистості в оповіданнях про босяків. Звернення до великих оповідальних форм і драматургії в 1900–1910-ті роки. Ідеологічний та морально-філософський характер конфлікту «Міщани», «На дні», «Дачники» та ін.

Проза О. І. Купріна: еволюція та жанрова типологія. Проблематика, поетика, жанровий склад, концепція людини. Зростання ролі фантастики та умовних форм відображення дійсності. Творчість періоду еміграції. Купрін та модернізм.

Слов'янські літератури ХХ ст.

Загальна характеристика літературного процесу ХХ століття.

Художня система М. О. Булгакова. «Фантастичний реалізм» та міфотворчість письменника. Підсумковий роман Булгакова «Майстер і Маргарита»: міфопоетика, мотивна структура, філософська концепція.

Художня система А. П. Платонова. Творчий шлях письменника. Ідеї космізму, філософія «спільної справи» М. Федорова та світогляд Платонова. Особливості світообразу Платонова, основні риси поетики, жанру, методу його творів про соціальну революцію та соціалістичне будівництво. Екзистенційний та онтологічний аспекти платонівської концепції життя в прозі кінця 1920-х років. Тема «буденного героїзму». Проблематика та поетика ліричної прози Платонова воєнних років.

Збірки А. Ахматової та постсимволістське переосмислення в них метафізики життя, утілення стійких рис ахматівської поетики (сюжетності, недовомовленості, стереоскопічної образотворчості, діалогізму, продуманої мозаїчності вірша тощо). Історія створення та публікації поеми-циклу «Реквієм». Композиційний устрій, образ ліричної героїні, міфопоетика твору. Тема історичної пам'яті народу в «Реквіємі», значення його для сучасної культури. Культуроцентризм художнього світу Ахматової.

Художня система Б. Л. Пастернака. Головні теми та своєрідні форми вираження ліричного «я», метонімічний характер мислення Пастернака. Мотиви перетворення світу, духовного відродження, взаємопроникнення речей, сутностей, особистостей. Авторська концепція безсмертя життя, наслідування богословської, філософської та художньої традицій. Обґрунтування розуміння психології та філософії творчості в автобіографічній прозі, вплив на поета ідей гуссерліанського феноменологізму. Обґрунтування права художника на повну свободу самовираження. Поставангардна творчість Пастернака 1930 – 1950-х рр., пізня лірика як утілення концепції рухливої цілісності світу, узгодженості поетичної творчості з творчістю природи. Роман «Доктор Живаго» – художній та філософський підсумок творчості Пастернака.

Феномен літератури російського та українського зарубіжжя. Три хвилі еміграції. Поезія, драматургія, проза. «Празька школа».

Жанрово-стильова різноманітність прози другої половини ХХ ст. Основні літературні напрями другої половини ХХ століття (соцреалізм, постмодернізм, постреалізм). Література «відлиги» (1953–1968). Культурна атмосфера «відлиги». Риси «відлигової» ідеології, психології, естетики. Зміна жанрової структури літературного процесу, провідна роль нарису та оповідання. Військова проза в літературному процесі періоду «відлиги».

Повернення в літературу спадщини несправедливо забутих письменників.

Характеристика закономірностей літературного процесу під час «застою». Загальна характеристика літературної течії «сільська проза». Інтелектуальна тенденція. Пафос мислення та принцип притчевості.

Постмодернізм та його специфіка у слов'янських літературах. Світоглядні, філософські, естетичні принципи, поетика постмодернізму.

Характеристика загальних закономірностей літературного процесу кінця століття. Постмодерністська проза 90-х років. Розмаїття стильових та естетичних уподобань письменників. Концептуалізм, його мистецька система. Реалістична традиція: криза та переосмислення. Постреалізм як нова художня система. Гіпотеза про постреалізм.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ комплексного фахового випробування зі слов'янської філології

Фахове вступне випробування зі слов'янської філології включає 4 питання: два питання зі славістики та мовознавства і два питання з літературознавства. Кожне питання оцінюється в 50 балів. Максимальна кількість отриманих балів за всі чотири завдання дорівнює 200 балам. Оцінювання відповідей здійснюється за комплексними критеріями – змістом, повнотою, глибиною, точністю та грамотністю й комунікативною якістю відповідей, а саме:

1) зміст відображає знання теоретичного матеріалу з питань славістики, слов'янського мовознавства та літературознавства, розуміння мовних (фонетичних, лексичних, словотвірних, морфологічних, синтаксичних, стилістичних) та літературних (специфіки родових та жанрових форм літератури, ідейно-художнього змісту творів, їх поетикальних особливостей) явищ та процесів, що їх зумовлюють;

2) повнота передбачає всебічне висвітлення питань в окресленому напрямку, використання необхідного ілюстративного матеріалу; наукової термінології та спеціальних понять;

3) точність формулювань й положень;

4) чітка структура викладу матеріалу, аргументованість висновків;

5) дотримання орфографічних, синтаксичних та стилістичних норм.

200 балів	Вичерпна, глибока відповідь на всі питання. Оперування філологічною термінологією, уміння робити аналіз художнього тексту із залученням світового історико-літературного контексту; здійснювати аналіз мовних явищ в описовому та історичному аспектах; логічна, аргументована й грамотна відповідь на питання без змістових і фактичних неточностей. Відсутність орфографічних та пунктуаційних помилок.
199-190 балів	Вичерпна, глибока відповідь на всі питання; оперування філологічною термінологією, уміння робити аналіз художнього тексту; здійснювати аналіз мовних явищ в описовому та історичному аспектах; виклад матеріалу логічний, аргументований; наявність незначної змістової помилки.
189-180 балів	Вичерпна, глибока відповідь на всі питання; оперування філологічною термінологією, уміння робити аналіз художнього тексту; здійснювати аналіз мовних явищ в описовому та історичному аспектах; відповідь логічна, аргументована; наявність незначних змістових помилок.
179-170 балів	Вичерпні, глибокі відповіді на три питання. Бракує повноти та глибини у висвітленні одного питання з літературознавства або мовознавства. Відповіді достатньо аргументовані. Володіння фаховою термінологією. Допущено змістові помилки.
169-160 балів	Вичерпні, глибокі відповіді на три питання. Бракує повноти та глибини у висвітленні одного питання з літературознавства або мовознавства; відповідь недостатньо аргументована або не ілюстрована фактичним матеріалом. Володіння фаховою термінологією. Наявні незначні змістові помилки.
159-150 балів	Вичерпні, глибокі відповіді на два питання зі славістики і мовознавства. Володіння філологічною термінологією. Бракує повноти та глибини у висвітленні двох питань з літературознавства. Допущено змістові помилки. Наявні незначні змістові помилки.
149-140 балів	Вичерпні, глибокі відповіді на два питання зі славістики і мовознавства. Бракує повноти та глибини у висвітленні двох питань з літературознавства. Поверхове знання художнього тексту. Помилки у використанні філологічної термінології. Допущено змістові помилки.
139-130 балів	Вичерпні, глибокі відповіді на два питання зі славістики і мовознавства. Бракує повноти та глибини у висвітленні двох питань з літературознавства. Поверхове знання художнього тексту. Помилки у використанні літературознавчої термінології. Допущено змістові помилки.
129-120 балів	Вичерпні глибокі відповіді на два питання з літературознавства. Володіння літературознавчою термінологією. Бракує повноти та глибини у висвітленні двох питань зі славістики і мовознавства. Допущено змістові помилки.
119-110 балів	Вичерпна відповідь на одне питання. Два питання висвітлено поверхово. Відсутня відповідь на одне питання. Відповіді містять окремі фактичні неточності. Допущені змістові помилки.
109-100 балів	Відсутня відповідь на одне питання. Один зі складників питання нерозкритий повністю або відповідь засвідчує нерозуміння його студентом. У цілому наявні відповіді. Допущені змістові помилки.
99-80 балів	Відсутня відповідь на два питання. Один зі складників питання не розкритий повністю або відповідь засвідчує нерозуміння його студентом. Помилки в розумінні фахових термінів. Допущені змістові помилки.
79-60 балів	Відповіді питання поверхові; незнання окремих мовних явищ або художнього твору. Помилки в розумінні фахових термінів. Змістові помилки.

59-40 балів	Відповідям на питання бракує послідовної вичерпності й аргументованості; вони мають принципові неточності, недостатньо ілюстративні; інтерпретація літературних творів є поверховою й нецілісною; недоречне або помилкове використання філологічної термінології. Екзаменаційна робота містить фактичні помилки. У викладі матеріалу наявні стилістичні, синтаксичні чи орфографічні помилки.
39-20 балів	Відсутні відповіді на три питання. Знання зі славістики, мовознавства та літературознавства вибіркові, фрагментарні, відповіді – неглибокі, позбавлені достатньої аргументованості, мають місце фактичні принципові неточності; наявні орфографічні й пунктуаційні помилки; порушення логіки викладу; аналіз художнього твору підмінений загальними фразами, бракує текстуральної конкретики. Абітурієнт не завжди доцільно залучає мовознавчу та літературознавчу термінологію. Велика кількість змістових помилок.
19-0 балів	Відповіді засвідчують незнання теоретичного матеріалу, поверхове знання мови та літератури; виклад матеріалу позбавлений логіки й аргументованості, у роботі наявні орфографічні й пунктуаційні помилки. Велика кількість змістових помилок.

Вступник допускається до участі в конкурсному відборі для зарахування на навчання, якщо оцінка фахового вступного випробування складає не менше 100 балів.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Славістика

1. Баран В. Д. Давні слов'яни. Київ, 1998.
2. Глушенко В. А. Період східнослов'янської мовної єдності в працях О. О. Шахматова. *Мовознавство*. 1993. № 2.
3. Історія західних і південних слов'ян (з давніх часів до XX ст.). Курс лекцій / за ред. В. І. Ярового. Київ, 2003.
4. Леута О. І. Старослов'янська мова: підручник. Київ, 2001.
5. Лучик В. В. Вступ до слов'янської філології: Підручник. Київ, 2013.
6. Майборода А. В. Старослов'янська мова. Київ, 1975.
7. Півторак Г. П. Проблема східнослов'янської прамови. *Мовознавство*: доп. та повідомл. на IV Міжнар. Конгресі українців; відп. ред. В. Німчук. Київ, 2002.
8. Тараненко О. О. Мова Київської Русі: вузол історико-лінгвістичних і політико-ідеологічних проблем. *Мовознавство*. 1993. № 2.
9. Чижевський Д. Порівняльна історія слов'янських літератур. Київ: ВЦ «Академія». 2005.
10. Чучка П. П. Вступ до слов'янської філології: навч. посіб. Ч. 1. Київ, 1988.
11. Чучка П. П. Вступ до слов'янської філології: навч. посіб. Ч. 2. Київ, 1989.
12. Юсип-Якимович Ю. В., Шимко О. В. Старослов'янська мова: навч. посіб. Київ, 2009.

Мовознавство

1. Арібжанова І. М. Сучасна українська мова: Базові поняття синтаксису: навч. посіб. Київ, 2016.
2. Артюх Е. И., Степанченко И. И. Современный русский язык. Лексикология. Тесты. Харьков, 2008.
3. Бабайцева В. В., Максимов Л. Ю. Современный русский язык: в 3 ч. Ч. 3: Синтаксис. Пунктуация. М., 1981.
4. Бабій І. М., Лісняк Н. І. Сучасна українська літературна мова. Морфеміка. Словотвір.

- Тернопіль, 2006.
5. Бикова Л. О., Чернцова О. В. Теорія і практика морфемного аналізу. Харків, 2006.
 6. Вакарюк Л. О. Українська мова. Морфеміка і словотвір. Тернопіль, 2010.
 7. Горшкова К. В., Хабургаев Г. А. Историческая грамматика русского языка. М., 1996.
 8. Гужва Ф. К. Морфологія російської мови. Київ, 1987.
 9. Доброльожа Г. Сучасна українська літературна мова. Морфологія. Дієслово та його форми. Службові частини мови. Житомир, 2021.
 10. Загнітко А. П. Теоретична граматика сучасної української мови. Морфологія. Синтаксис. Донецьк, 2001. URL: http://litmisto.org.ua/?page_id=15
 11. Захлюпана Н. М., Кузьма І. Т., Кутня Г. В. Морфологія: навчально-метод. посібник. Львів, 2009.
 12. Золотова Г. А., Онипенко Н. К., Сидорова М. Ю. Коммуникативная грамматика русского языка / под ред. Г. А. Золотовой. М., 2004.
 13. Иванов В. В. Историческая грамматика. М., 1990.
 14. Касаткин Л. Л. Современный русский язык. Фонетика. Київ, 2008.
 15. Кононенко В. И., Брицын М. А., Ганич Д. И. Русский язык. Киев, 1986.
 16. Крижанівська О. І. Історія української мови. Історична фонетика. Історична граматика. Київ, 2010.
 17. Кузьмина Н. А. Современный русский язык: Лексикология. Київ, 2011.
 18. Купчинська З., Пілецький В. Історична граматика української мови. Львів, 2014.
 19. Литвин І. Зіставна фонетика української, російської та польської мов. Черкаси, 2018.
 20. Мусатов В. М. Русский язык. Фонетика. Фонология. Орфоэпия. Орфография. Київ, 2012.
 21. Нариси з історії українського словотворення (іменникові конфікси) / П. І. Білоусенко, І. О. Іншакова, К. А. Качайло, О. В. Меркулова, Л. М. Стовбур. Запоріжжя–Кривий Ріг, 2010.
 22. Немцева В. В., Педченко Л. В. .Современный русский язык. Фонетика. Фонология. Орфоэпия: Учебно-методическое пособие для студентов филологического факультета. Харьков: ХНУ имени В. Н. Каразина, 2008.
 23. Олексенко О. А., Павлова І. А. Сучасна українська мова. Морфеміка. Словотвір. Морфологія: навч. посіб.. Харків, 2018.
 24. Ольшанський О. Є. Вчені казанської лінгвістичної школи про історичні зміни морфемної будови слова. Слов'янськ, 1992.
 25. Плющ М. Я. Граматика української мови: У 2 ч. Ч. І. Морфеміка. Словотвір. Морфологія: підручник. Київ, 2005.
 26. Плющ М. Я. Граматика української мови. Морфеміка. Словотвір. Морфологія: підручник. 2-ге вид., доп. Київ, 2010.
 27. Попова І. С. Синтаксис простого речення (на матеріалі «Щоденників» Олеся Гончара): курс лекцій. Дніпро, 2017.
 28. Російська граматика: У 2 т. / гол. ред. Н. Ю. Шведова. 1980. <http://rusgram.narod.ru/index1.html>
 29. Селіванова О. О. Лінгвістична енциклопедія. Полтава, 2011.
 30. Селіванова О. О. Сучасна російська мова. Морфологія: Підручник. Черкаси, 2013.
 31. Селіванова О. О. Сучасна російська мова. Словотвір. Черкаси, 2015.
 32. Сидоренко Є. М. Морфологія сучасної російської мови. В 2-х ч. Ч. І: Загальна теорія частин мови. Іменні частини мови. Сімферополь, 2000.
 33. Сидоренко Є. М. Морфологія сучасної російської мови. В 2-х ч. Ч. II: Дієслово. Прислівник. Безособово предикативні слова. Модальні слова. Службові частини мови. Вигук. Сімферополь, 2003.
 34. Синтаксис сучасної російської мови. Словосполучення. Просте речення: навч. посіб. / упоряд. О. В. Чернцова, Т. Ф. Фільчук. Харків, 2014.
 35. Сопоставительная грамматика русского и украинского языков / под. ред.

- Н. Г. Озеровой. Київ, 2003.
36. Сопоставительное исследование русского и украинского языков. Київ, 1975.
 37. Степанченко И. И. Современный русский язык. Лексикология. Краткий конспект лекций. Харьков, 2009.
 38. Тоцька Н. І. Сучасна українська літературна мова. Фонетика, орфоепія, графіка, орфографія. Київ, 1981.
 39. Циганенко Г. П. Морфологія сучасної російської мови: Вступ. Іменні частини мови. Донецьк, 2005.
 40. Циганенко Г. П. Склад слова і словотвір у російській мові. Київ, 1978.
 41. Чернобров Ю. А. Історія синтаксичних термінів української мови: XIX – перша половина XX ст.: [монографія]. Київ, 2019.
 42. Шульжук К. Ф. Синтаксис української мови: підруч.: [для студ. вищ. навч. закл.]. 2-ге вид., доп. Київ, 2010.

Літературознавство

1. Літературознавчий словник-довідник / Р.Т. Гром'як, Ю.І. Ковалів та інші. Київ: ВЦ «Академія», 1997. 762с.
2. Слово. Знак. Дискурс. Антологія світової літературно-критичної думки XX століття; [за ред. М. Зубрицької] ; [пер.]. Львів: Літопис, 1996. 634 с.
3. Русін Р. Художній образ: від класики до постмодерну: монографія. Київ: Київський нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, 2015. 206 с.
4. Галич О.А. Теорія літератури: Підручник / Галич О.А., Назарець В., Васильєв Є. / За наук. ред. Олександра Галича. Київ, 2001. 488 с.
5. Копистянська Н. Жанр, жанрова система у просторі літературознавства. Львів: ПАІС, 2005. 368 с.
6. Літературознавча енциклопедія: У 2 т. / авт.-уклад. Ковалів Ю. В. Київ: ВЦ «Академія», 2007. 608 с.
7. Наливайко Д. С. Теорія літератури й компаративістика: Статті-розвідки Київ: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2006.
8. Українська література в загальнослов'янському і світовому літературному контексті: в 5 т. / гол. ред. Г. Д. Вервес. Київ: Наук. думка, 1987–1994.
9. Теплинский М.В., Султанов Ю.И. Русская литература. Киев, 1996.
10. Бондарева О. Є. Міф і драма у новітньому літературному контексті: поновлення структурного зв'язку через жанрове моделювання. Київ, 2006. 510 с.
11. Класичні та посткласичні літературні стратегії у просторі сучасної культури: колективна монографія / під ред. І.І. Московкіної, Т. А. Шеховцової. Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2017. 244 с.
12. Корнієнко О. О. Міфопоетична парадигма російської прози 30-х років XX століття: монографія. Київ: Логос, 2006.
13. Корнієнко О. Модернізм Срібного віку як тип літератури та тип літературної свідомості перехідної доби // Проблеми сучасного літературознавства: зб. наук. пр. Вип. 25. Одеса: Астропринт, 2017. С. 246–253.
14. Мережинська Г. Ю. Російська постмодерністська література: підручник. Київ, 2007.
15. Мережинская А. Ю. Художественная парадигма переходной эпохи: Русская проза 80-90-х годов XX века: монография. Київ, 2001. 433 с.
16. Минц З.Г. О некоторых «неомифилогических» текстах в творчестве русских символистов // Учен. зап. Тартуск. ун-та. Вып. 459: Творчество А. А. Блока и русская культура XX века: Блоковский сб. III. Тарту, 1979. С. 7–121.
17. Московкіна І. І. Між «PRO» та «CONTRA»: координати художнього світу Леоніда Андрєєва: монографія. Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2005. 288 с.
18. Пахарева Т. А. Русская литература рубежа XIX–XX веков: Курс лекций: учеб. пос. для студентов-филологов. Киев: Изд. Дом Дмитрия Бураго, 2015.

19. Пахарєва Т. А. Концепція творчості в поезії О.Блока, А.Ахматової, М.Цветаєвої: посібник для студентів-філологів. Київ: ІЗМН, 1997. 88 с.
20. Поддубная Р. Н. Современность классики : избранные труды / сост. И. И. Московкина, Т. А. Шеховцова. Харьков: ХНУ имени В. Н. Каразина, 2015. 540 с.
21. Шеховцова Т. А. «У него нет лишних подробностей...»: Мир Чехова. Контекст. Интертекст : монография. Х. : ХНУ имени В. Н. Каразина, 2015. 196 с.
22. Бабай П. М. Історія російської літератури 19 століття (друга половина): Методичний посібник і робочий план-програма для студентів-філологів / П. М. Бабай, Р. М. Піддубна, В. Є. Татаринів. Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2007. 44 с.
23. Евстафьева Н. П., Московкина И. И., Руденко Г. Г. История русской литературы конца XIX – начала XX века (1890-е – начало 1920-х годов): Методические указания, рабочий план-программа курса. Харьков, 2008. 48 с.
24. Дашкевич М. Г., Руденко Г. Г. Вступ до літературознавства: Навчально-методичний посібник для студентів філологічного факультету. Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2016. 26 с.
25. Шеховцова Т. А. Історія російської літератури XI–XVIII століть: навчально-методичний посібник для студентів філологічного факультету. Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2015. 48 с.
26. Шеховцова Т. А. Історія російської літератури XIX століття (перша половина): навчально-методичний комплекс для студентів 2 курсу філологічного факультету. Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2012. 56 с.
27. Шуберт Г. М. Історія зарубіжної (російської) літератури XX-XXI ст.: Навчально-методичні рекомендації для магістрів та спеціалістів. Київ, 2015. 24 с.
28. Kahn Andrew, Lipovetsky Mark, Reyfman Irina, Sandler Stephanie. A History of Russian Literature. Oxford University Press, 2018.

Мережеві джерела

<https://slavistik-portal.de/en/>
<https://cerell.arizona.edu/blog/llcommons/>
https://en.wikisource.org/wiki/Portal:Slavic_languages_and_literatures
<https://www.balticmedia.com/translate-languages/slavic-languages/>
<https://sites.google.com/site/ukrainskafilologia/home/movoznavcij-cikl/morfologia>
<http://ukrajinskamova.org.ua/morfolohiya-slovotvir-i-syntaksys/>
 Блог професора О. Пономарева: <https://www.bbc.com/ukrainian/topics/ponomariv>.
 Мова – ДНК нації / освітній проєкт: <https://ukr-mova.in.ua/>
 Електронний підручник з сучасної української мови.
 URL: <http://linguist.univ.kiev.ua/WINS/pidruchn/index.htm>
 Нова мова. Проєкт розвитку української мови URL: <http://www.novamova.com.ua/217.html>.
<https://ukrainskamova.com/>
<http://sum.in.ua/>
<http://xn--80aafnzkiym.xn--j1amh/11/12>
<https://ukrainianlessons.com/>
<http://movomarafon.in.ua/>
<https://slovotvir.org.ua/>
<http://litopys.org.ua/ukrmova/um.htm>
 Теорія літератури: <http://papusha.at.ua/index/0-6>
 е-бібліотека «Чтиво» <http://chtyvo.org.ua/>
 Білоус П. Вступ до літературознавства. Київ : ВЦ «Академія», 2011. 336 с. URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Bilous_Petro/Vstup_do_literaturoznastva
 Будний В. Вступ до літературознавства. Львів, 2020. URL: <http://philology.lnu.edu.ua/course/vstup-do-literaturoznastva-slavisty>

Вступ до літературознавства: хрестоматія / упор. Ніна Бернадська. Київ:
Либідь, 1995. 256 с. URL: https://library.udpu.edu.ua/library_files/369976.pdf
<http://www.gumer.info>
<http://www.nitpa.org>
Ізборник <http://litopys.org.ua>
<https://philology.knu.ua/nauka/vydannya/>
<http://philology.karazin.ua/category/collections>
<http://www.ukrlib.com.ua>
<http://www.nbuv.gov.ua>

Голова фахової атестаційної комісії

_____Тетяна ФІЛЬЧУК

Програму затверджено на засіданні приймальної комісії Харківського національного
університету імені В. Н. Каразіна

Протокол № 3 від 03 квітня 2023 р.

Відповідальний секретар

_____Сергій ЄЛЬЦОВ